

Plantilla memoria xustificativa de Máster Universitario
en Derecho Público de los Recursos Hídricos y Termales
por la Universidade de Vigo –AQUA LEX

Universida_{de}Vigo

Número total de páxinas (aproximado): 10-12 páxinas

1 Xustificación de interese socioeconómico para a Comunidade Autónoma

1.1 Estudo sobre a incidencia e beneficios xerais e económicos derivados da nova ensinanza (xustificación da oportunidade da titulación)

Galicia, pola súa condición de territorio con abundantes recursos hídricos e termais, require, nos sectores público e privado, profesionais cun alto nivel de formación xurídica en materia de recursos hídricos e termais. Actualmente, o número de mananciais existentes en Galicia é superior a 300 (hai máis de 2000 en España), o que deu lugar a unha industria moi activa vinculada á explotación de augas minerais, con 10 plantas de envasado de auga mineral natural (100 en España) e 21 balnearios (115 en España). Unha particularidade destas industrias é que están a crear riqueza en zonas do interior de Galicia, na súa maior parte en zonas rurais con tendencias similares —despoboación, baixa renda per cápita e presenza dunha estrutura produtiva con predominio do sector primario...—, xa que polas características do recurso non poden deslocalizarse e deben instalarse nos mesmos lugares de captación do acuífero (<https://www.augadegalicia.com/>)

Ademais, debe terse en conta que, nos últimos anos, “o turismo termal en España xerou (...) máis de 3.500 millóns de euros en ingresos directos e indirectos e contribuíu á creación de máis de 40.000 empregos” (<https://www.caldaria.es/turismo-termaleconomia-local/>). Dentro de España, a Comunidade Autónoma de Galicia é onde se concentran os máis importantes recursos termais do Estado e onde este sector económico acada maior presenza. A título de mostra da relevancia en Galicia deste sector e da relevancia neste sector de Galicia, téñanse en conta as seguintes evidencias de carácter internacional:

- a) Ruta das cidades históricas termais: unha iniciativa do Consello de Europa, que inclúe a Comunidade Autónoma de Galicia e o Concello de Ourense e Outariz (no resto de España, só a Comunidade Autónoma de Cataluña e un concello catalán están incluídos nesta iniciativa turística/cultural internacional). <https://historicthermaltowns.eu>
- b) Eurorrexión Galicia-Norte de Portugal: no contexto desta eurorrexión creada en 2008, nace o Eixo Atlántico do Noroeste Peninsular, unha asociación transfronteiriza de máis de 30 concellos galegos e portugueses e dúas deputacións provinciais (Ourense e Lugo). Dentro dela, en 2022, nace o Foro termal do eixo atlántico. No que se refire á xestión en xeral doutros recursos hídricos, as augas son un ámbito estratéxico para a economía galega, especialmente nos sectores agroalimentario, turístico e enerxético, aínda máis no contexto actual de cambio climático.

1.2 Carácter esencial ou estratéxico: resposta a necesidades prácticas e científicas do SUG

Non hai actualmente no SUG ningún mestrado (nin oficial nin non oficial) especializado en formación xurídica sobre auga nin sobre auga e recursos termais. Existen mestrados con contido ambiental multidisciplinares con algún contido xurídico, pero ningún centrado especificamente na formación xurídica en materia de auga ou de auga e recursos termais. Actualmente, calquera persoa en Galicia que estea a cursar este tipo de formación de segundo ciclo debe buscala fóra da comunidade autónoma.

1.3 Equilibrio territorial do SUG: xustificación do campus elixido para a implantación da ensinanza en relación coa súa especialidade

1º.- PLAN ESTRATÉXICO DA UNIVERSIDADE DE VIGO. O mestrado impartirase por e dende a Facultade de Dereito, centro integrante do Campus Auga, en Ourense. En 2014, “o Campus Auga foi a primeira iniciativa de especialización dun campus non central do Sistema Universitario Galego (SUG) (...); o 8 de febreiro de 2024 coa resolución, da Consellería de Cultura, Educación, Formación Profesional e Universidades da Xunta de Galicia, pola que se acredita o Campus Auga como campus de especialización do Sistema Universitario Galego” (<https://campusauga.uvigo.es/ocampus/plan-estratexico/>). Dacordo con tal resolución de 8 de febreiro de 2024, unha das tres liñas temáticas nas que se focaliza o Campus Auga é “a xestión da auga termal”.

En consecuencia, os contidos e orientación do mestrado identifícanse plenamente co plan estratéxico do Campus Auga. A creación deste mestrado aproveita as singularidades académicas do Campus Auga e profundizará nos seus obxectivos e fins.

2º.- OPORTUNIDADE. O equipo docente da Facultade de Dereito que se incorporará ao mestrado acumula unha moi elevada experiencia na impartición de contidos xurídicos sobre auga e termalismo en diversos títulos oficiais, universitarios e interuniversitarios, e títulos propios da Universidade de Vigo. No que se refire á experiencia en docencia no réxime xurídico da auga e recursos termais vixentes a día de hoxe no SUG cabe subliñar:

- Programa de Doutoramento en Auga, Sostenibilidade e Desenvolvemento pola Universidade de Vigo. Dende a súa creación en 2017 o profesorado da Facultade de Dereito da Universidade de Vigo imparte en exclusiva a formación xurídica deste programa multidisciplinar e dirixe teses doutorais de contido xurídico.
- Mestrado Universitario en Xestión Sostible da Auga. Dende 2022, mestrado interuniversitario e interdisciplinar, no que o 100 % da formación xurídica é impartida por profesorado da Facultade de Dereito da Universidade de Vigo en dúas materias: “Dereito da Auga” e “Contratación pública e fiscalidade dos servizos de auga urbana”.

- Experto en Auga, Termalismo e Saúde. Dende 2025, título propio multidisciplinar da Universidade de Vigo, no que o 100 % da formación xurídica é impartida por profesorado da Facultade de Dereito da Universidade de Vigo.
- Aos anteriores hai que sumar diversas materias de titulacións de primeiro ciclo vixentes (Grao en Dereito, Grao en Ciencias Ambientais) nas que o profesorado da Facultade de Dereito imparte docencia sobre o réxime xurídico dos recursos hídricos e do medio ambiente; así como un bo número de titulacións de segundo ciclo no contexto do Espazo Europeo de Educación Superior dende 2007 ata a actualidade (algúns vixentes), como o Mestrado Universitario en Dereito Urbanístico e do Medio Ambiente (Universidade de Vigo), o Mestrado Universitario en Contaminación Industrial: Avaliación, Prevención e Control (Universidade de Vigo), ou o Mestrado Universitario en Economía Circular (interuniversitario).

3º.- INNOVACIÓN DOCENTE E INVESTIGADORA. Unha parte relevante dos docentes do mestrado serán membros do Grupo de Innovación Docente “MEDEA IRUIS Innova” (antes denominado “Publici iruis”), GID multidisciplinar e interuniversitario da Universidade de Vigo, operativo dende 2019, con achegas metodolóxicas en materia de docencia en liña e novas tecnoloxías, e, especificamente, no ámbito material da auga e temas conexas. Recentemente, varios dos seus membros integrados no equipo docente de AQUA LEX foron os responsables da organización das “IV Jornadas sobre metodoloxía e innovación docente de la Asociación Española de Profesores de Derecho Administrativo: la cultura y el agua en la docencia del Derecho (Ourense, 15 de xullo de 2025), dirixidas a profesores de Dereito de todo o sistema universitario español.

Ademais, os contidos do mestrado correspóndense coas liñas de investigación dos grupos nos que se integran os seus docentes e con varios proxectos de investigación actualmente en fase de execución.

2 Mercado laboral

2.1 Estudo das necesidades do mercado laboral en relación coa titulación proposta.

A demanda de formación xurídica neste eido (tanto por parte de empregados públicos e funcionarios dos subgrupos A1 e A2, como de profesionais liberais e empregados privados ligados a actividades vinculadas coa auga, co termalismo ou co medio ambiente, ou de persoas que están a formarse para buscar emprego) é elevada e moi superior á oferta académica existente no Sistema Universitario Galego e no conxunto do sistema universitario español.

A formación xurídica en materia hídrica e termal que ofrece este mestrado serve tanto para mellorar as competencias profesionais de persoas que xa están incorporadas ao sector público e ao sector privado (coa conseguinte mellora das súas expectativas de promoción), como para adquirir competencias que faciliten a incorporación ao mercado laboral ou profesional.

As titulacións neste eido que existen noutras comunidades autónomas amosan un interese sostido pola formación en dereito hídrico:

- Universidade de Granada: contan cun título propio virtual denominado “Máster de formación permanente en Derecho de Aguas”, con 60 ECTS; a matrícula ascende a 3.882,73 €, vai pola cuarta edición e ofertan 40 prazas. https://titulospropios.ugr.es/estudiant_es/oferta-formativa/master-formacionpermanente/master-formacionpermanente-derecho-aguas-0
- Universitat Rovira i Virgili: Contan cun “Máster Universitario en Derecho Ambiental” (virtual), con 120 ECTS en dous anos (contan cunha asignatura de 6 ECTS dedicada ao estudo do réxime xurídico das augas e do medio mariño), a matrícula costa 2.616 euros cada anualidade, van pola vixésima edición e ofertan 25 prazas.
- Hai máis universidades (privadas, como a UNIR ou a Universidade Europea) que ofertan mestrados universitarios sobre Dereito ambiental a prezos de universidade privada; e algunha outra universidade pública (coma a de Alicante) que oferta un Mestrado universitario sobre medio ambiente presencial (60 ECTS, 30 prazas) dende fai máis de 10 años (plan de estudos publicado no BOE 18/06/2011).

As evidencias expostas amosan que existe unha clara demanda de formación de segundo ciclo nesta materia. O noso mestrado sería moi competitivo e moi atractivo en relación coas ofertas académicas expostas dende todas as perspectivas:

- Estrutura e contidos específicos
- Carácter virtual
- Duración: 60 ECTS (un ano)

- Alto grado de especialización do profesorado
- Contexto académico e “marca” do Campus Auga
- Prezos competitivos

Este mestrado universitario responde a unha demanda significativa en Galicia e no resto de España (e Iberoamérica), e permitirá ofrecer dende o Sistema Universitario de Galicia a calquera persoa interesada en calquera lugar unha opción especializada online de alta calidade a un prezo asequible, en comparación con outras ofertas existentes fóra do SUG.

2.2 Incorporación de perfís profesionais no título vinculados aos sectores estratéxicos de Galicia

As/os tituladas/os, no que se refire aos ámbitos xurídicos hídrico e termal, adquirirán ou incrementarán as súas competencias en:

- Coñecemento do Dereito vixente e xurisprudencia conexas.
- Adopción de decisións correctas en termos xurídicos polos sectores público e privado con competencias e intereses en materia hídrica e termal.
- Evitación ou resolución de problemas e conflitos xurídicos.

Todo isto en relación cos seguintes perfís profesionais:

- Letradas/os especialistas en administracións e órganos administrativos con competencias hídricas, termais, ambientais e turísticas.
- Funcionarios A1 e A2 (con títulos universitarios xurídicos ou con formación xurídica nos seus títulos universitarios non xurídicos – enxeñarías hidráulica, mineira o agraria, ciencias ambientais...) de administracións ou órganos con competencias hídricas, termais, ambientais e turísticas.
- Asesoras/es xurídicas/os en consultorías hídricas, termais, ambientais e turísticas • Avogados/as especialistas en dereito de augas, termal, ambiental e turístico.
- Investigadoras/es especializadas/os
- Titulados en enxeñarías e outras disciplinas científico-técnicas que cursen o previo módulo de formación xurídica básica ou contén con formación académica susceptible de recoñecemento.

O título responde á crecente sensibilidade social cara á xestión sustentable dos recursos hídricos e termais, especialmente relevantes en Galicia e en Ourense (a provincia galega onde se ubica o “Campus Auga”) pola súa riqueza hídrica e termal; e cubre un baleiro do servizo público de educación superior no Sistema universitario de Galicia.

- 2.3 Interese particular e apoio por parte dalgún grupo de empresas (clúster/hub) que apoie a proposta

Conta co apoio e a colaboración da importantes entidades públicas e privadas vinculadas o interesadas no medio ambiente, na auga e no termalismo en Galicia:

- Entidade Pública Empresarial Augas de Galicia (Xunta de Galicia)
- Area de Turismo Termal da Xunta de Galicia
- Colexio da Avogacía de Ourense
- Grupo COREN

3 Demanda

- 3.1 Previsións de matrícula tendo en conta a análise da demanda real dos estudos propostos por parte de potenciais estudantes e da sociedade

Espérase un progresivo incremento da demanda nos dous primeiros cursos académicos tras a implantación do mestrado e unha demanda sostida superior ao número máximo de prazas a partir do segundo curso académico de implantación.

4 Non duplicidade

- 4.1 Mención de ensinanzas afíns preexistentes nesta universidade

Non existen titulacións similares preexistentes na Universidade de Vigo. O Mestrado Interuniversitario en Xestión Sostible da Auga” (no que participan as tres universidades públicas galegas) é un mestrado multidisciplinar con solo 6 ECTS (o 10% da titulación) con contidos xurídicos: “Dereito da Auga” (3 ECTS) e “Contratación pública e fiscalidade dos servizos de auga urbana” (3 ECTS).

- 4.2 Acreditación de non coincidencia de obxectivos e contidos con outras titulacións existentes (coincidencia máxima do 50% dos créditos)

Non existe no SUG ningún mestrado específico en Dereito Hídrico nin en Dereito hídrico e termal. Os mestrados oficiais existentes en dereito ambiental noutras universidades españolas non teñen a especialización en materia de réxime xurídico hídrico e termal que caracteriza esta proposta.

Este mestrado virtual complementa a oferta formativa do SUG ao cubrir unha área de especialización ata de agora desatendida, superando as limitacións xeográficas e ampliando o seu alcance máis aló dos campus físicos e das fronteiras autonómicas y estatais. Ademais, potencia a proxección nacional e internacional da Universidade de

Vigo e do Sistema Universitario de Galicia, e permite captar estudiantado de distintas procedencias sen limitacións derivadas da capacidade física das instalacións.